

Jordi Galí

DIRECTOR DEL CENTRE DE RECERCA EN ECONOMIA INTERNACIONAL (CREI) DE LA UPF

Quan es porten a terme plans agressius de consolidació fiscal com el que té en cartera el govern espanyol cal tenir molt clar l'impacte final sobre el dèficit perquè si no, els resultats poden ser contraproductius. És l'advertència que llança aquest economista convençut de les bonances de la reforma laboral i de la necessitat del pacte fiscal per a Catalunya. **Per Berta Roig**

“Una disminució de la despesa pot acabar generant més dèficit”

EIPP ha situat el dèficit del 2011 en el 8,51%, dos punts i mig per sobre de l'objectiu marcat, i tot i que ha avançat un dèficit del 5,8% per enguany (per sobre de l'objectiu del 4,4%) encara espera la complicitat d'Europa. Té sentit que Brussel·les no sigui flexible?

Aquí hi ha dos punts de vista. Més enllà del cas concret de l'Estat espanyol, hi ha una voluntat general per reforçar els mecanismes per garantir el compliment dels objectius de dèficit amb la introducció de sancions, i des d'aquest punt de vista hem de veure com a lògica una actitud inflexible a Brussel·les. Dit això, però, és veritat que estem parlant d'una economia amb una taxa d'atur per sobre del 20%, que a la pràctica està en recessió i per a la qual complir l'objectiu tindria uns costos molt alts. Per això crec que la solució més plausible és que es mantindran els objectius però que se serà flexible a l'hora d'imposar sancions.

En tot cas, obliga a fer un ajustament extra molt dur. Això no pot condemnar encara més l'economia a la recessió?

No hi ha una manera fàcil d'estimular el creixement econòmic

Es pot optar per una política monetària expansiva per depreciar l'euro

La transició d'una hipotètica sortida de Grècia de l'euro seria molt complicada

Si hi ha una cosa en què hi ha acord entre els economistes és que qualsevol procés de consolidació fiscal és negatiu per a l'activitat econòmica. Però el problema va més enllà. Ara cap govern no té clar quina és la reducció de la despesa pública o augment dels impostos que s'ha de fer per reduir el dèficit en una quantitat determinada. Perquè no és cert que reduir la despesa en un euro suposi una reducció del dèficit d'un euro.

En una situació com la del cas espanyol, en què no es pot disposar de les compensacions per la política monetària o els tipus de canvi, l'impacte sobre l'activitat econòmica pot ser tan gran que es podria donar el cas que una disminució de la despesa acabés reduint tant els ingressos que fes augmentar el dèficit.

S'equivoca, doncs, Brussel·les, o més concretament Alemanya posant l'accent en el dèficit i relegant les polítiques de reactivació econòmica?

El que passa és que les perspectives econòmiques dels països de la zona euro són molt diferents, n'hi ha que les tenen fins i tot força positives.

El que és bo a Alemanya

no necessàriament ha de ser bo a l'Estat espanyol...

Exacte. Ara bé, per als països amb dificultats és fonamental treballar les dues línies perquè si les consolidacions fiscals es fan de manera massa ràpida i agressiva entrem en contradicció amb els objectius de creixement econòmic. El que passa és que estem de mans lligades, no hi ha una manera fàcil d'estimular el creixement econòmic.

Potser devaluant l'euro per augmentar les exportacions...

La idea de devaluació de l'euro no és gaire acurada perquè les devaluacions es refereixen a monedes amb un tipus de canvi fix i l'euro

té un tipus de canvi flexible. El que sí que tindria sentit és parlar de polítiques que portin a una depreciació i, per cert, que l'euro ja s'ha depreciat molt si ho comparem amb altres monedes que no siguin el dòlar, com el franc suís, per exemple. Ara bé, com fer que es depreciï més? Doncs amb una política monetària més expansiva. Els EUA no ho poden fer perquè els tipus d'interès ja estan a zero, però a la zona euro tenim una mica de marge. Però no ens equivoquem, la depreciació de l'euro no resoluria els problemes.

I estariem millor si Grècia marxés de la zona euro?

Si fent màgia poguéssim trobar-nos amb un procés de transició de sortida que no fos traumàtic per a l'euro, en realitat la sortida de Grècia seria irrelevant pel pes que representa.

Pesa poc però l'amenaça que es despengui fa trontollar tota la zona euro...

Justament perquè la transició seria molt complicada. No és que no hi hagi precedents de països que han sortit d'una unió monetària, tenim les repúbliques exsoviètiques o els països de l'antiga Iugoslàvia. Però en el cas de Grècia, la transició seria molt difícil, segurament es produiria una fugida massiva de capitals que portaria al col·lapse al sistema financer grec, i també viuríem migracions massives i altres situacions difícils de preveure. I el punt clau és que es crearia un precedent perillós que podria augmentar la temptació de marxar de la zona euro a altres països que s'en podrien beneficiar a curt termini.

En aquest nou context de xifres de dèficit, el govern espanyol hauria d'apujar l'IVA?

Si hem de reduir el dèficit l'IVA hauria d'augmentar, i significativament, perquè amb els altres impostos és

RECONeixEMENTS

Premi Nacional de Recerca

Acaba de rebre el Premi Nacional de Recerca de la Generalitat que s'afegeix a una llarga llista de reconeixements tant nacionals com internacionals. Catedràtic a la UPF, combina la docència a Catalunya amb estades a universitats nord-americanes com Yale o Columbia. És una de les autoritats internacionals més reconegudes en l'estudi dels mercats laborals, les fluctuacions econòmiques i les polítiques monetàries, assessor del BCE i de la Reserva Federal i, des del 2010, ocupa el càrrec de vicepresident de l'Associació Econòmica Europea. A més, Galí és un dels líders mundials en l'anomenada economia keynesiana.

Jordi Galí pensa que l'única via que té Catalunya per reduir el dèficit és establir un nou pacte fiscal amb l'Estat espanyol JOSEP LOSADA

gairebé impensable plantejar-se un augment i, a més, les taxes que tenim d'IVA estan molt per sota de les que hi ha a Europa. Aquest és un impost que obviament afectaria el poder adquisitiu però no faria els productes espanyols menys competitius a l'exportació.

Podem esperar un impacte positiu a curt termini, de la reforma laboral, o independentment d'això era necessària?

La reforma era molt necessària i, de fet, ha quedat curta en l'objectiu d'eliminar la plètor de contractes que tenim i fer un contracte únic. Al marge d'això, la reforma és positiva a mitjan termini i d'això no tinc cap dubte, el que passa és que per si sola no serà l'estímul que l'economia requereix. Aquest ha de venir de la demanda, però un cop aquesta es recuperi, el nou marc laboral encoratjarà la creació d'ocupació.

L'altra gran reforma, la financera, ens porta a un escenari amb menys grups però més grans. Això és bo?

Des de l'inici de la crisi s'ha dit que tenir institucions massa grans és un problema perquè d'alguna manera ens tenen com a hostat-

ges perquè no podem permetre que caiguin i, per tant, es poden comportar irresponsablement perquè saben que les salvaran. Però això es pot contrarestar millorant els mecanismes de control. Hi ha un altre aspecte, però, que no podem oblidar, i és que menys institucions financeres suposa menys competència i això, en últim terme, perjudica el consumidor.

S'aconsegueix obrir l'ai-xeta del crèdit?

La concentració per si sola no necessàriament ha d'afavorir això, però en aquest cas està acompanyada de mesures que garantiràn un sanejament dels balanços i una valoració més apropiada dels actius. En la mesura que es redueixen les incerteses sobre on estan les pèrdues potencials sí que s'afavoreix que els bancs accedeixin millor a finançament extern i, per tant, també atorguin més crèdits.

Mentre l'interbancari no rutlli tot depèn del BCE, que acaba de fer la segona gran subhasta, però a pesar d'això hi ha veus molt crítiques amb la institució perquè la considera excessivament conservadora i massa centrada en el control de la inflació...

El BCE té un mandat clar que és el que li han imposat els polítics i jo crec que l'està complint bé, sobretot en el paper que pot tenir com a prestador d'última instància de les entitats financeres. I cal tenir en compte que el BCE s'enfronta a una situació molt complicada a causa de les fortes divergències dins la mateixa zona euro.

La pressió sobre el deute sobirà espanyol és objectiva o respon a moviments especulatiu?

En la crisi del deute, es produeix un fenomen molt clar que és que bona part de les primes de risc poden ser conseqüència no tant de la situació fiscal real sinó de les expectatives dels inversors, que tendeixen a auto-complir-se. És el que els economistes anomenem equilibris múltiples i és molt difícil lluitar-hi en contra. L'única solució seria disposar d'un prestador d'última instància per als estats, igual que el tenim per als bancs.

El BCE?

Podria ser el BCE perquè disposa de recursos il·limitats tot i que això demanaria canviar el seu mandat, i també ho podria ser l'FMI, però això també requeriria un augment dels seus re-

La reforma laboral encoratjarà la creació d'ocupació quan pugui la demanda

La reforma financera generarà menys competència i això no és bo

La partida clau per reduir el dèficit a Catalunya es diu Espanya

cursos i un mandat per fer-ho. Però en qualsevol cas, aquesta funció no es podria fer de manera incondicional perquè seria una invitació a la irresponsabilitat fiscal. Només hauria de funcionar per a aquells estats que siguin solvents i que estiguin en una situació de problemes de liquiditat per culpa d'una situació de contagi. I és clar, a la pràctica decidir quin estat és insolvent i quin és solvent seria molt complicat.

És just que l'Estat asseynali les comunitats autònomes (CA) com a màximes responsables del dèficit?

Certament, si es miren les dades respecte dels objectius de dèficit, són les CA les que més s'han desviat, però la qüestió és com es fixen en el seu dia aquests objectius, perquè sembla força arbitrari. A més, hi ha un altre element que de vegades s'ignora i és que el dèficit respecte del PIB de l'administració espanyola és més gran que el de les CA, i amb això no vull dir que en alguns casos no hi hagi hagut comportaments irresponsables d'aquestes però el gros del dèficit encara està en l'administració espanyola. I tampoc no es pot oblidar que les CA tenen assumides unes competèn-

cies que, pel seu contingut social, en fan més difícil l'ajustament.

Vostè és membre del CAREC, el consell assessor de la Generalitat. Com veu l'anunci de nova emissió de bons que s'ha anunciat? Llevat que tinguis superàvit fiscal, s'ha de veure dins la normalitat que a mesura que vagi venent el deute es vagi refinançant. El que no és tan normal és el cost d'aquestes emissions, es podrien dissenyar de manera que el cost no sigui tan gran per al contribuent.

Com?

La Generalitat paga un cost per sobre del tipus d'interès de mercat relacionat amb les comissions que les entitats financeres col·locadores cobren i per això caldria experimentar amb maneres alternatives de distribució que impliquin intermediaris. Per exemple, el Tresor espanyol ho fa directament per internet i aquí es podria crear una infraestructura similar.

La introducció de taxes i del copagament sanitari són una via encertada per reduir el dèficit?

Sí, i de fet és la via que hem recomanat en el CAREC. A més, diria que el copagament en el sistema sanitari i les taxes més altes per al sistema universitari són desitjables fins i tot en una situació de bonança econòmica perquè més enllà de l'efecte de recaptació porten a una assignació més eficient dels recursos. No és obvi que l'ensenyament universitari hagi d'estar tant subsidiat, al 85% o al 90%, i el mateix en molts casos en la prestació de serveis sanitaris.

Què més pot fer el govern per complir els objectius de dèficit per al 2012?

La majoria de les competències per afrontar la crisi no estan a mans del govern català, de manera que amb el poc marge de maniobra que té diria que la partida clau que s'ha de reduir per contenir el dèficit és una que es diu Espanya, que per si sola ja posaria fi al problema del dèficit d'un dia per l'altre. El que passa és que això no és fàcil, però cal fer un esforç molt gran en aquest sentit amb el pacte fiscal. No tenim més marge perquè els tipus impositius són dels més alts d'Europa.